

Obrazac izvješća o savjetovanju s javnošću

Naslov dokumenta

Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Metodi za inkluzivno i participativno planiranje društvenih vrtova

Stvaratelj dokumenta, udruga koja je provela savjetovanje

Zelena Istra, uz podršku partnera na projektu "Za(VRT)imo za inkluziju zajedno!"

Svrha dokumenta

Izvješćivanje o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o metodi za inkluzivno i participativno planiranje društvenih vrtova

Datum dokumenta

29.03.2023.

Objava nacrta dokumenta

<https://www.zelena-istra.hr/hr/articles/novosti/911/komentiraj-i-predlozi-kako-poboljsati-metodu-za-pl/> (Dodatno: web stranice i društvene mreže svih partnera projekta "Za(VRT)imo za inkluziju zajedno!")

Trajanje savjetovanja

26.01.-26.02.

Redni broj

Ime i prezime

Organizacija

Komentari na sadržaj metode

**Status prijedloga ili mišljenja
 (prihvatanje/neprihvatanje s obrazloženjem)**

1	Mile Drača	O.A.ZA.-Održiva Alternativa ZAjednici	<p>Drage kolegice i kolege. Hvala vam za inicijativu i projekt. Svakako nam se sviđa sami koncept i uključivanje osoba s manje mogućnosti ili invaliditetom u vrtlarenje. Osobno bih ukazao na jednu nelogičnost koja se meni javlja kada sam gledao vaš tekst. Naime spominje se da su vrtovi bazirani na permakulturnom principu s ciljem oponašanja prirode i njenih procesa. S obzirom da se vrtovi trebaju značajno prilagoditi osobama s posebnim potrebama malo mi je taj dio u kontradikciji. Za osobe s invaliditetom trebaju posebne staze, prilazni putevi, povišene gredice i sl. međutim takav način organiziranja u prirodi gotovo nigdje nemamo. Razmišljam da bi možda bilo praktičnije staviti fokus na participaciju i inkluziju osoba s posebnim potrebama a permakulturu ili neku drugu metodu vrtlarenja staviti u drugi plan. Sretno sa daljnjim aktivnostima. pozdrav iz Zagreba</p>	<p>Zahvaljujemo na komentaru i pozitivnim riječima upućenim našoj inicijativi i projektu! Nažalost, vaš komentar nismo prihvatili, odnosno nismo temeljem njega izmijenili sadržaj naše metode u kojoj u fokus, upravo na osnovu tri temelja - univerzalnog dizajna, permakulture i sudioničke demokracije, građanskog sudjelovanja i angažmana, naglasak na participaciji i inkluziji osoba s invaliditetom, odnosno djece s teškoćama u razvoju/njihovih roditelja. U nastavku ćemo pokušati pojasniti naše viđenje permakulture.</p> <p>U našoj metodi spominje se da je u temeljima naše metode permakultura koja je praktičan sustav ekološkog dizajniranja, a oblikuje krajolike, ljudski okoliš i zajednice oponašajući prirodu. Također, u metodi stoji da je u središtu permakulture etika koja jednaku važnost pridaje brizi za zemlju i brizi za ljude te da se, u kontekstu brige za ljude, pridaje važnost solidarnosti i kreiranju zajednica temeljem stvarnih ljudskih potreba. Nadalje, stoji da permakulturno dizajniranje uzima u obzir potencijale prirode, okoliša i društva te daje preporuke za intervencije u prostoru unutar okvira i želja korisnika prostora, odnosno zajednice. U tom smislu, smatramo da je permakultura mnogo više od "metode vrtlarenja" ili zbira vrtlarskih tehnika, odnosno da je sustav/koncept/metoda stvaranja održivih ljudskih zajednica. Upravo u fokusu permakulturnih intervencija jesu ideje/želje korisnika, uključujući osobe s invaliditetom/djecu s teškoćama u razvoju/njihove roditelje. U tom smislu permakulturu nalazimo podudarnom konceptu univerzalnog dizajna koji se, između ostalog, temelji na implementacijskoj strategiji uključivanja korisnika te konceptu sudioničke demokracije koja također podrazumijeva da se u donošenju odluka o nekom projektu (poput npr. društvenog vrta) uključuju svi relevantni dionici, osobito ranjive skupine. Zbog navedenog smatramo permakulturu odličnim temeljem naše metode.</p> <p>Kada je riječ o prilagodbama društvenih vrtova za sudjelovanje OSI, iako se mora poduzeti određena intervencija u prirodu kako bi se izgradio put za OSI smanjene pokretljivosti, naše iskustvo kroz procese planiranja društvenih vrtova u Puli i Vukovaru pokazuje da ta intervencija nije tako velikog obima. Npr. konkretno u Puli je površina Društvenog vrta oko 1500 m², dok je pristupni put površine oko 100m². Dakle, govorimo o 6,7% površine Vrta koja se treba prilagoditi i na neki način izuzeti iz njenog relativno prirodnog stanja (jer i vrtovi su "kultivirana" priroda) kako bi osigurali bazične mogućnosti za inkluziju. (Dakle, vjerujemo da "dobit" od intervencije daleko nadmašuje eventualne "štete" u okolišu/prirodi). Nadalje je taj put osmišljen te će biti izveden na način da se uvijek može ukloniti, ako bi to bilo potrebno (tehnologija koja podrazumijeva da nema betoniranja). Kada govorimo o prirodi, čak i mravi sebi krče put do mravinjaka, pa ne smatramo da naš put, koji je vijugave, koliko je to moguće, prirodne linije nužno isuviše odstupa od načina na koji se priroda organizira... Povišene gredice zaista ne vidimo kao neko posebno odstupanje od prirodnih principa. Odnosno, naravno da priroda ne stvara sama takve oblike, ni izgrađene pristupne puteve, niti povišene gredice, međutim, kada je riječ o intervencijama u prirodu/okoliš, smatramo ih bitno manje značajnim u odnosu na bilo kakav projekt izgradnje koji se tipično odvija u urbaniziranim naseljima, tj. gradovima. I baš kao što mravi sebi grade mravinjake, tako ljudi grade i rade u svom okolišu. Konačno, permakultura ne znači da se pri vrtlarenju ili dizajniranju ljudskog okoliša ne koristi ništa što priroda nije sama dala. Dapače, koriste se i alati i materijali koje je proizveo čovjek...</p> <p>Hvala Vam još jednom. Za eventualne razgovore i daljnja razmatranja stojimo na raspolaganju.</p>
2	Udruga osoba s invaliditetom Vuka Vukovar	Udruga osoba s invaliditetom Vuka Vukovar	metoda univerzalnog dizajna	Poštovani, s ciljem boljeg razumijevanja Vašeg komentara smo stupili direktno u kontakt. Nismo, nažalost, uspjeli dokučiti što ste nam htjeli poručiti. Samim time, Vaš komentar nismo u mogućnosti niti prihvatiti, niti odbaciti.
3	Elsa Demark Mazalović	samostalna -Elsa Eliv, Šumske Boje	Metoda prijedlog oduševljena sam vašem razređeno planu i metodi koju sta nam predstavili. Svakako bih voljela da u našoj općini Brtonigla imamo jedan urbani vrt. Voljela bih staviti svoj privatni terne na raspolaganju za taj divan projekt. Prijedlog za metodu ako u urbane vrtove montirate i planirate malo dječje igralište svakako da pripazite na estetiku i materijal izrade sprava(koliko one imaju utjeca na okolinu i dali su razradive jednom kad ih prestanemo koristiti). Park bi treba biti što prirodniji kako bi se uklopilo u šumski urbani vrt.	<p>Poštovana, zahvaljujemo vam na zaista pozitivom komentaru na sadržaj metode te na sugestijama o izboru materijala za izradu dječjeg igrališta u sklopu urbanih vrtova. Nažalost, vaš komentar nismo prihvatili, odnosno nismo temeljem njega izmijenili sadržaj naše metode.</p> <p>Naime, u našoj metodi fokusirali smo se ponajviše na inkluzivan i participativan proces planiranja vrtova na primjeru prostornih elemenata koji naše društvene vrtove u Puli i Vukovaru čine pristupačnim i uključivim za osobe s invaliditetom smanjene pokretljivosti, odnosno djecu s teškoćama u razvoju - pristupni put, povišene gredice i senzorni vrt. Drugim riječima, nismo razrađivali eventualne dodatne elemente poput dječjih igrališta, niti smo u tekstu metode ulazili u tehničke detalje izrade tih prostornih elemenata vrtova. Svakako smatramo da se svaka zajednica koja koristi/planira vrt treba sporazumjeti/odlučiti o njima, odnosno da je o njima poželjno (ako zajednica smatra da je potrebno) diskutirati tijekom procesa planiranja vrtova.</p> <p>Iznimno nas veseli čuti da biste bili spremni svoj privatni teren staviti na raspolaganje za potrebe nekog budućeg društvenog vrta u Brtonigli!</p>
4	Melita Bošnjak	Udruga za podršku žrtvama i svjedocima	Jednak pristupu svima u društvenim vrtovima bez obzira na dob i fizičku sposobnost te u tu svrhu urediti prostor i prilagoditi prostor osobama koji koriste razna pomagala pri svom kretanju.	Poštovana, zahvaljujemo vam na komentaru s kojim se u cijelosti slažemo. Budući da niste komentirali sam tekst, odnosno sadržaj metode, Vaš komentar nismo u mogućnosti niti prihvatiti, niti odbaciti.

5	Marko Đakovic	Centar za inkluziju i podršku u zajednici - Buje	<p>U sklopu aktivnosti naseg centra, vodimo radionice uređivanja vrtova po principima permakulture. Uključujemo nase korisnike u sadnju i održavanje istih, sa velikim uspjehom.</p> <p>Nasi korisnici vide rezultate njihovog rada i motivirani su za daljnje ulaganje u takaav projekt. Projekt u raznim formama, vodimo uspješno već 7 godina.</p> <p>Uspješno surađujemo sa raznim organizacijama sto za donacije biljaka, sto za volontiranje povodom radnih akcija sadnje i održavanja, u korist citave zajednice. Tako uključujemo nase korisnike u korisne radove za zajednicu, poticemo time inkluzivno volontiranje, poticemo isto tako volontiranje mladih i dizanje svijesti o uzajamnoj pomoci za dobrobit citave zajednice.</p> <p>Za dodatna pitanja, predloge i sugestije, stojimo vam na raspolaganju.</p>	<p>Poštovani, zahvaljujemo Vam na informacijama koje ste nam dostavili o Vašim aktivnostima na području Buja. Budući da niste komentirali sam tekst, odnosno sadržaj metode, Vaš komentar nismo u mogućnosti niti prihvatiti, niti odbaciti. Svakako ostajemo otvoreni za eventualnu suradnju.</p>
26/02/2	Nives Rogoznica	Udruga "Eko-Zadar"	<p>Zahvaljujemo na pozivu za komentiranje. Metoda za inkluzivno i participativno planiranje društvenih vrtova koju predlažete koristan je alat za uspostavu inkluzivnog društvenog vrta i nadamo se imati uskoro priliku primijeniti je u praksi. Ono što nas muči je definiranje načina donošenja odluka, uključujući i rješavanje sukoba među dionicima koji zajedno koriste vrt. Idealno bi bilo sukob riješiti konsenzualnim dogovorom među dionicima (korisnicima), no u praksi to nije uvijek moguće. Podjela vrta na sekcije (gredice) pri čemu svaki dionik (korisnik) radi na svojoj, u praksi može riješiti dosta nesuglasica, no to otvara pitanje primjene inkluzivnosti u praksi. Udruga „Green Ark“ iz Skopja čiji smo urbani vrt posjetili u siječnju 2023., ovo je riješila uspostavom povišenih gredica (svaka je dodijeljena jednom korisniku), te društvenih prostora među gredicama sa stolom, klupicama i nadstrešnicom (sjenilom ili sjenicom). S obzirom da je svrha projekta inkluzija djece s poteškoćama u razvoju, te da je zadnjih godina povećan broj alergija (uključujući i alergije na pelud i trave) u djece i mladih, kod donošenja odluka o sadržaju vrta, bilo bi dobro uključiti ovu varijablu. Naša je preporuka kod planiranja društvenog vrta s konkretnim dionicima u participativnom procesu, konsenzualno donijeti skup pravila ponašanja u vrtu koji uključuje odlučivanje o biljnim vrstama koje su uzgajaju (alergije; jagode npr. za neke jesu alergen), dopuštenje dovođenja životinja (npr. pasa, mačaka) za vrijeme boravka u vrtu (neki mogu imati alergije), definiranje načina na koji se stječe i gubi pravo korištenja vrtom (npr. netko se neopravdano određen broj puta ne pojavljuje na zajedničkim radovima ili netko je zapustio svoju gredicu na određen broj mjeseci bez obrazloženja zašto...)</p> <p>Zaključno; ono što predlažemo je: Participativno definiranje pravila korištenja vrta i pravila ponašanja i vrtu, te rješavanja sukoba. Pravila se mogu donijeti na prvim sastancima korisnika, te javno izvesti u vrtu.</p> <p>Želimo vam puno uspjeha i bujan i sretan vrt!</p>	<p>Poštovana, zahvaljujemo na Vašem komentaru. Radujemo se što metodu pronalazite korisnim alatom te se također nadamo da ćete imati prilike uskoro je primijeniti u praksi u Zadru! Nažalost, vaš komentar nismo prihvatili, odnosno nismo temeljem njega izmijenili sadržaj naše metode.</p> <p>Vežano za način donošenja odluka, kako u procesima planiranja društvenog vrta, tako i nakon uspostave vrta možemo predložiti da razmotrite metode koje permakultura koristi, a koje spominjemo u metodi - ako donošenje odluka konsenzusom ne bude išlo, metodu kulture suradnje, odnosno donošenje odluka pristankom. Intencija ovog pristupa je eliminirati eventualne sukobe među ljudima, odnosno pronaći najbolje moguće rješenje problema. U svakom slučaju poželjno je sudionike planiranja/volontere društvenog vrta educirati o konstruktivnoj komunikaciji, timskom radu i zajedničkom donošenju odluka. U našem slučaju, u Puli i Vukovaru to su bila prva predavanja kojima smo započeli tečaj permakulturnog dizajna. U procesima planiranja u oba grada sudjelovale su male i predane grupe volontera te nije bilo problema po pitanju donošenja odluka, odnosno prihvaćanja prijedloga sudionika planiranja za društvene vrtove. Tijekom tečaja permakulturnog dizajna vježbali smo donošenje odluka pristankom, ali zapravo oko prijedloga iznesenih za budući raspored prostornih elemenata, odnosno izrade pristupnog puta i postavljanja povišenih gredica za OSI smanjene pokretljivosti te sadnje/uspostave senzornog vrta nije bilo prigovora. Bolje rečeno, mi smo u proces planiranja ušli s tim pretpostavkama da vrt želimo učiniti inkluzivnim i pristupačnim te smo ljude oko tečaja okupili imajući ove pretpostavke na umu.</p> <p>Vežano za primjenu inkluzivnosti u praksi, smatramo da postoji mnogo različitih načina, a sve ovisi o željama i potrebama lokalne zajednice - ljudi koji su uključeni ili će biti uključeni u vrtove, kao i resursima na raspolaganju. Naravno da ako imate prostora i novca/materijala/vještina/znanja, možete formirati vrt na način kao što su to učinili u Skopju. Također, koncept društvenog vrta uvelike ovisi o mogućnostima na raspolaganju. Konkretno, mi u Puli i Vukovaru zajednički vrtlarimo i nema svaki korisnik svoju gredicu, dok je, primjerice, slučaj u Rijeci, Varaždinu i Križevcima drugačiji.</p> <p>Kada je riječ o alergijama, nažalost, ne pronalazimo se ekspertima za komentiranje. Primjerice, svakako u našem vrtu u Puli ima trava ili peludi koje bi nekome mogle smetati. Jednako tako, postoje pojedinci alergični na pojedine biljke (npr. rajčicu). Svakako vjerujemo da bi se sudionici planiranja mogli sporazumjeti oko toga što će se u vrtu saditi, imajući na umu i alergije. Tada bi vjerojatno bilo dobro konzultirati i stručnjake poput alergologa.</p> <p>U cijelosti podržavamo Vašu preporuku da se skup pravila ponašanja u vrtu donese na inkluzivan i participativan način. Preporučili bi da se možda vrtna pravila formiraju nakon što se oformi predana skupina volontera aktivnih u društvenom vrtu, ako se za time pokaže potreba. Primjerice, kod nas u Puli nismo još zapisali nikakva posebna pravila. Imamo malu, ali predanu skupinu volontera i oko svega se bez većih problema dogovaramo. Ako bude potrebe, definirat ćemo i pravila.</p> <p>Hvala još jednom na lijepim riječima i komentarima te se nadamo da će uskoro i u Zadru niknuti društveni vrt!</p>
<p>Ovaj sadržaj omogućen je financijskom podrškom Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru Europskog gospodarskog prostora i Norveških grantova. Sadržaj ove internetske podstranice isključiva je odgovornost Zelene Istre i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.</p> <p>Projekt "Za(VRT)imo za inkluziju zajedno!" je podržan sa € 90.000,00 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.</p>				